

Opdrachtgever

UWV

Opdrachtnemer

Kenniscentrum UWV / Wim Zwinkels,
Peter Rijnsburger

Onderzoek

Einddatum – 1 november 2010

Categorie

Omvang klantgroepen

KM 10-09 Invloed van verkorting van de maximale WW-duur

Conclusie

Hoe groot is de besparing op de WW-uitkeringen als de uitkeringsduur wordt verkort tot maximaal één jaar? De totale door ons berekende besparingen op het WW-uitkeringsvolume door het verkorten van de maximale WW-duur naar één jaar bedragen ten opzichte van de huidige WW 42% uitgedrukt in uitkeringsdagen en 47% in financiële termen.

Ongeveer driekwart van deze besparing wordt veroorzaakt door het feit dat uitkeringen langer dan één jaar niet betaald hoeven te worden. Dit volume-effect wordt gedragen door ongeveer een vijfde van de populatie die in de WW instroomt en treft met name degenen met ongunstige perspectieven op de arbeidsmarkt, zoals ouderen. Het gedragseffect van verkorting van de WW, doordat werklozen harder gaan zoeken en eerder een baan accepteren, is ongeveer drie keer zo klein als het volume-effect. Het grootste deel van de bezuinigingen door verkorting van de WW ontstaat dus door een besparing op uitkeringen die na één jaar niet meer betaald hoeven te worden. Het gedragseffect dat ontstaat doordat werklozen eerder uitstromen naar werk, is geringer.

De verkorting van de WW is dus met name een bezuinigingsmaatregel en in mindere mate een activeringsmaatregel. Naast effecten op de WW zijn er ook nog effecten op het bijstandsvolume en vermoedelijk op de werking van de arbeidsmarkt. Deze zijn in dit kennismemo niet meegenomen.

Bron: Kennismemo

[Link naar bestand](#)

<http://www.onderzoekwerkeninkomen.nl/rapporten/nggpyhc3>

Aan

KENNISMEMO 10 /09

Datum

1 november 2010

Van

Kenniscentrum UWV

Wim Zwinkels

T 06-49 80 44 33

Peter Rijnsburger

T (020) 687 1956

Peter.rijnsburger@uwv.nl

Onderwerp

Invloed van verkorting van de maximale WW-duur

Samenvatting van de belangrijkste bevindingen

Hoe groot is de besparing op de WW-uitkeringen als de uitkeringsduur wordt verkort tot maximaal één jaar? De totale door ons berekende besparingen op het WW-uitkeringsvolume door het verkorten van de maximale WW-duur naar één jaar bedragen ten opzichte van de huidige WW 42% uitgedrukt in uitkeringsdagen en 47% in financiële termen.

Ongeveer driekwart van deze besparing wordt veroorzaakt door het feit dat uitkeringen langer dan één jaar niet betaald hoeven te worden. Dit volume-effect wordt gedragen door ongeveer een vijfde van de populatie die in de WW instroomt en treft met name degenen met ongunstige perspectieven op de arbeidsmarkt, zoals ouderen. Het gedragseffect van verkorting van de WW, doordat werklozen harder gaan zoeken en eerder een baan accepteren, is ongeveer drie keer zo klein als het volume-effect. Het grootste deel van de bezuinigingen door verkorting van de WW ontstaat dus door een besparing op uitkeringen die na één jaar niet meer betaald hoeven te worden. Het gedragseffect dat ontstaat doordat werklozen eerder uitstromen naar werk, is geringer.

De verkorting van de WW is dus met name een bezuinigingsmaatregel en in mindere mate een activeringsmaatregel. Naast effecten op de WW zijn er ook nog effecten op het bijstandsvolume en vermoedelijk op de werking van de arbeidsmarkt. Deze zijn in dit kennismemo niet meegenomen.

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Werking en functie WW-stelsel	3
3	Potentiële effecten van verkorting maximale WW-duur	4
4	Uitstroompatronen binnen de WW	5
5	Verklarende factoren voor werkhervatting in de WW	7
6	Verwachte effecten	10

1 Inleiding

Aanleiding

In het kader van de brede heroverwegingen heeft de werkgroep Werkloosheid onder meer voorgesteld de duur van de WW te beperken tot één jaar.¹ Ook enkele politieke partijen hebben in hun verkiezingsprogramma's voorstellen opgenomen om de maximale WW-duur te verkorten. Uiteindelijk is in het regeerakkoord vastgelegd de huidige maximale WW-duur te handhaven.

De eerder voorgenomen plannen om de WW te wijzigen zijn voor UWV aanleiding geweest om de gevolgen daarvan te kwantificeren. Over de uitkomsten van deze exercitie is eerder gerapporteerd in de UWV Kwartaalverkenningen 2010-I en 2010-III. Dit memo gaat dieper in op de gehanteerde methodiek en de schattingsresultaten. Op deze wijze proberen we inzicht te geven in de wijze waarop onze resultaten tot stand zijn gekomen.

Centrale vraag

De centrale vraag in dit kennismemo is:

Wat zijn de effecten van verkorting van de maximale WW-duur tot één jaar op de uitgaven aan WW-uitkeringen?

Opbouw

Dit memo is als volgt opgebouwd. In paragraaf 2 wordt een beschrijving gegeven van het huidige WW-stelsel en de functies van de WW. Paragraaf 3 gaat in op de potentiële effecten van een verkorting van de maximale WW-duur. De voor de analyse gebruikte gegevens zijn beschreven in paragraaf 4, waarbij we ingaan op uitstroomkansen en uitstroomredenen van groepen met een verschillende maximumduur WW. Paragraaf 5 bevat een bespreking van het model waarmee de kans op werkhervatting is geschat. Aan de hand van deze uitkomsten zijn in paragraaf 6 de verwachte effecten van een verkorting van de maximale WW duur tot één jaar gekwantificeerd.

2 Werking en functie WW-stelsel

Recht op WW

Werknemers die werkloos worden, hebben in Nederland recht op een WW-uitkering. In de 36 weken voorafgaand aan zijn uitkering moet een werknemer minimaal 26 weken arbeid verricht hebben. De uitkering bedraagt in de eerste twee maanden 75% en daarna 70% van het laatstverdiende loon, tot een bepaald maximum. De duur van de uitkering is afhankelijk van het arbeidsverleden en varieert van 3 tot en met 38 maanden. Heeft de werkloze aan het einde van de WW-uitkeringsperiode nog geen baan, dan is er mogelijk recht op een bijstandsuitkering via de WWB. Dit is afhankelijk van de hoogte van het vermogen en van het inkomen van een eventuele partner.

Inkomensbeschermings- en arbeidsmarktfunctie

De WW heeft een inkomensbeschermingsfunctie en een arbeidsmarktfunctie. De inkomensbeschermingsfunctie voorkomt dat mensen te sterk in inkomen terugvallen. De

---

¹ Ministerie van Financiën, Rapport brede heroverwegingen nr. 10 Werkloosheid, april 2010.

arbeidsmarktfunctie zorgt ervoor dat werklozen door de geboden financiële ruimte tijd krijgen een baan te zoeken die aansluit bij hun niveau. Zo wordt voorkomen dat goedgekwalificeerden op een te laag niveau instromen en daarmee lager gekwalificeerden verdringen. De arbeidsmarktfunctie van de WW zorgt ervoor dat menselijk kapitaal optimaal benut wordt.

Tussen de twee functies van de WW bestaat een zeker spanningsveld. Een te lang recht op de WW versterkt de inkomensbeschermingsfunctie maar zou de arbeidsmarktfunctie kunnen ondermijnen doordat werknemers te lang in een uitkeringssituatie verblijven alvorens een baan te zoeken en te accepteren. De werkgroep die ingesteld is in het kader van de brede heroverwegingen stelt voor om de WW meer expliciet te richten op de arbeidsmarktfunctie. Daarbij stelt de werkgroep dat deze arbeidsmarktfunctie na één jaar uitgewerkt is. Dit rechtvaardigt een maximale duur van de WW van één jaar. Met deze ingreep worden prikkels geïntroduceerd die gericht zijn op een grotere zoekintensiteit van werklozen en een snellere acceptatie van baanaanbiedingen.

3 Potentiële effecten van verkorting maximale WW-duur

Verkorting van de maximale WW-duur heeft potentieel diverse effecten.

Volume-effect

Allereerst treedt er een volume-effect op. Door beperking van de duur van de WW hoeven uitkeringen die thans langer dan een jaar duren in de nieuwe situatie niet meer betaald te worden. Dit leidt tot besparing op de uitkeringslasten van de WW.

Gedragseffecten

Naast dit volume-effect treden er naar verwachting ook effecten op het werkzoekgedrag op, zogenaamde gedragseffecten. Werklozen worden immers geconfronteerd met een korter maximaal recht. In de beschikbare tijd binnen de WW zullen zij als gevolg van de financiële prikkel mogelijk sneller het werk hervatten doordat ze harder zoeken of eerder een baan accepteren. Daarnaast wordt er in diverse studies een verhoogde uitstroom in werkhervatting waargenomen vlak voor het bereiken van de maximale WW-duur.² Recent empirisch onderzoek voor de Nederlandse situatie ontbreekt, wel zijn er buitenlandse studies.³ Vergeleken met de huidige WW bereiken bij een verkorting van de WW-duur meer WW'ers de maximumduur. Als er een verhoogde uitstroom is vlak voor het einde van de WW-uitkering dan zou dit effect in de nieuwe situatie betrekking door de kortere uitkeringsperiode hebben op een grotere groep uitkeringsgerechtigden. Het gedragseffect van een grotere uitstroom in de laatste maand van de uitkering wordt dan groter dan in de oude situatie.

Effecten op bijstand

Daarnaast heeft een verkorting van de WW-duur ook effecten op de uitgaven aan bijstandsuitkeringen. Doordat meer werklozen aan het einde van een kortere WW-periode geen baan zullen hebben, zal de instroom in de bijstand bij een kortere WW groter zijn. In de huidige situatie is de doorstroom naar de bijstand van degenen die de maximale WW-duur bereiken ongeveer 30%.⁴ De groep is echter samengesteld uit werklozen met andere kenmerken. Zeer waarschijnlijk heeft de groep die bij een kortere WW in de bijstand stroomt gemiddeld betere arbeidsmarktkenmerken dan in de huidige situatie. Gecombineerd met de extra prikkel die uitgaat van de lagere uitkering in de WWB, leidt dit waarschijnlijk tot grotere uitstroom naar werk vanuit de WWB.

---

² Zie voor een overzicht Zwinkels, W. en J. Besseling (1997), Werkhervatting van de cliënt in de WW, Project Evaluatie van het herziene Stelsel van sociale zekerheid.

³ Zie voor een overzicht Boone, J. en J. van Ours (2009), Why is there a spike in the job finding rate at benefit exhaustion?, Center, Tilburg University.

⁴ Ministerie van Financiën, Rapport brede heroverwegingen nr. 10 Werkloosheid, april 2010, p.40.

Indirecte arbeidsmarkteffecten

Een verkorting van de WW-duur kan ook indirecte arbeidsmarkteffecten tot gevolg hebben. Zo kan een eventueel gedragseffect van verkorting van de WW doordat werklozen eerder een baan zullen accepteren, ertoe leiden dat werklozen banen accepteren tegen een lager loon. De gemiddelde loonvoet zal dan gaan dalen. Deze daling van de lonen kan extra arbeidsvraag en werkgelegenheid creëren, waardoor meer werklozen aan de slag komen. Aan de andere kant wordt de kans op disallocatie op de arbeidsmarkt vergroot. Door het eerder accepteren van een baan bestaat de mogelijkheid dat deze minder passend is, bijvoorbeeld omdat de baan onder het niveau van de werknemer ligt. Macro-economisch kan er dan sprake zijn van een negatief effect op de arbeidsproductiviteit.

4 Uitstroompatronen binnen de WW

Voordat we ingaan op de effecten van een verkorting van de maximale WW-duur, beschrijven we eerst de gebruikte gegevens met bijzondere aandacht voor de empirische uitstroomkansen.

Gebruikte data

Voor de analyse is gebruik gemaakt van het integrale WW-bestand met instromers (toegekende WW-rechten) in 2007 en 2008. Werklozen met een maximale WW-duur langer dan 38 maanden zijn buiten de analyse gehouden. Dit zijn werklozen bij wie een oud recht herleeft (veelal zieken en arbeidsongeschikten), aangezien in de huidige WW de maximale duur 38 maanden bedraagt.

Opleiding is toegevoegd vanuit bestanden van UWV-Werkbedrijf. Dit gegeven is voor het vaststellen van de uitkering niet relevant maar beïnvloedt wel de kans op werkherleving. Gegevens over de uitstroom zijn meegenomen tot 1 december 2009. Het uitkeringsbestand bevat gegevens over de maximale periode van de WW en de hoogte van de uitkering, alsmede enkele persoonskenmerken. De maximale WW-duur is berekend op basis van de datum dat de WW eindigt.⁵

Er resteren ongeveer 407.000 werkloosheidsduren voor de analyse, waarvan 226.000 duren die aanvangen in 2007 en 227.000 duren die starten in het jaar 2008.

Kenmerken werklozen naar maximale WW-duur

Tabel 1 geeft de kenmerken weer van de instromers in de WW onderverdeeld naar maximale WW-duur. Bijna 60% van de werklozen heeft recht op een WW-uitkering die langer dan een jaar duurt. Het zijn met name ouderen voor wie de verkorting van de maximale WW-duur gevolgen heeft. De gemiddelde leeftijd ligt hoger naarmate de maximale uitkeringsduur langer is. Het aandeel 55-plussers is in de categorie met een recht van twee jaar of langer 28%. Langere maximale duren komen iets vaker voor bij mannen dan bij vrouwen.

Uit de tabel is verder af te lezen dat het dagloon toeneemt met de maximumduur vanaf zes maanden. In de groep met een maximumduur van 6-12 maanden wordt een lage gemiddelde leeftijd gecombineerd met een relatief hoog dagloon, vergeleken met groepen met een korter durend WW-recht.

Tabel 1 Kenmerken van groepen naar maximumduur WW, instroom 2007

maximumduur (mnd)	<=3	3-6	6-12	12-18	18-24	24-38	totaal
% vrouw	46	52	53	50	48	43	48
gemiddelde leeftijd	34,2	29,6	30,5	36,0	41,1	50,8	40,1
gemiddelde dagloon-uitkering	67	67	81	91	96	101	87
aandeel instroom (rij%)	16	9	15	14	15	30	100

⁵ Er is derhalve rekening gehouden met het opgesoupeerde recht in geval van herleving.

Uitstroomredenen naar maximale WW-duur

Tabel 2 geeft de redenen van uitstroom weer in de verschillende categorieën van maximum uitkeringsduur. De WW'ers met een korte maximumduur (tot zes maanden) stromen relatief minder vaak uit naar werk binnen de WW-periode. De terugkeer naar werk houdt echter niet op na het bereiken van de maximumduur.⁶

Tabel 2 Reden van uitstroom uit WW-uitkering naar maximumduur in maanden, instroomcohort 2007 (in procenten)

maximumduur	<=3	3-6	6-12	12-18	18-24	24-38	totaal
uitstroom naar werk	31	47	62	68	71	61	57
maximumduur	60	39	21	14	11	3	20
Ziekte	1	2	4	6	7	9	6
Overig	8	11	14	12	10	8	10
Lopende uitkering	0	0	0	0	1	20	8
Totaal	100	100	100	100	100	100	100

Wanneer van alle WW-ers alleen het eerste jaar in ogenschouw genomen wordt, blijkt dat 51% in het eerste jaar uitstroomt naar werk binnen de WW. Zo'n 18% bereikt de maximale duur en 12% stroomt uit wegens 'overige redenen'. Daarvan zijn ziekte/arbeidsongeschiktheid en sancties de grootste categorieën. Van de totale instroom passeert 19,2% de grens van één jaar zonder te zijn uitgestroomd. Bij verkorting van de WW-duur tot 1 jaar zal deze groep – ceteris paribus – dus de maximale duur van de uitkering bereiken.

Uitstroomkansen naar maximale WW-duur

Tabel 3 geeft de uitstroomkans naar werk bij het verstrijken van de werkloosheidsperiode voor instroomcohorten uit 2007 met verschillende maximale uitkeringsperiodes. Dit betreft de uitstroomkans naar werk van *de overblijvers* aan het begin van opeenvolgende driemaandsperiodes. Het gaat hierbij om statistische uitstroomkansen naar werk binnen een bepaalde periode. Het werkelijke percentage uitstroom naar werk ligt altijd iets lager omdat ook uitstroom wegens andere redenen dan werkhervatting plaatsvindt. Een voorbeeld: de uitstroomkans voor werklozen met een maximale WW-periode van 3 maanden ligt op 34%, door uitstroom wegens andere redenen stroomt in werkelijkheid 31% (zie tabel 2) in de eerste drie maanden uit naar werk.

De kans op uitstroom naar werk daalt naarmate de werkloosheid langer duurt. Na een jaar is deze kans bijna gehalveerd. De daling van de uitstroomkans met het verstrijken van de werkloosheidsperiode heeft twee belangrijke oorzaken. Allereerst is er een selectie-effect: werklozen met 'aantrekkelijke' kenmerken als bijvoorbeeld een lage leeftijd, een hoge opleiding en geen arbeidsongeschiktheidsverleden gaan als eerste aan het werk. Ten tweede is de verstreken werkloosheidsperiode zelf oorzaak van een dalende uitstroomkans. Hoe langer men werkloos is, des te moeilijker wordt het voor de werkloze om, gecorrigeerd voor persoonskenmerken, een baan te vinden. Beide effecten doen zich tamelijk geleidelijk voor. Dat wil zeggen, de uitstroomkans naar werk neemt weliswaar af, maar ook na één jaar vindt een deel van de dan nog overgebleven werklozen een baan. De stelling van de werkgroep Heroverwegingen dat de arbeidsmarktfunctie na één jaar (volledig) is uitgewerkt, is dus arbitrair.

Tabel 3 Uitstroomkans (%) naar werk per 3 maanden, instroomcohort 2007

Uitstroom naar werk	maximumduur WW rechten (maanden)					
	<=3	3-6	6-12	12-18	18-24	24-38
<=3 maanden	34	36	38	34	33	24
3-6 maanden		33	31	29	28	22
6-9 maanden			26	23	22	15
9-12 maanden			20	18	17	11
12-15 maanden				17	15	9
15-18 maanden				15	13	7
18-21 maanden					11	5
21-24 maanden					7	4

⁶ Zie voor meer informatie hierover UKV 2010-I, paragraaf 5.1.2.

Werklozen met een langere maximale WW-duur hebben een kleinere kans op werk. We zien dit vooral bij de groep die een maximale WW-duur van twee jaar of meer heeft. De uitstroom naar werk is bij de groepen met een kortere maximale WW-duur hoger en verschilt onderling minder. Overigens kunnen deze verschillen ook ontstaan door samenstellingseffecten van de groepen werklozen met een verschillende maximale duur. Een verklarende analyse (zie verderop in dit memo) kan zicht bieden op de zelfstandige invloed van de maximale WW-periode op de werkhervattingskans.

5 Verklarende factoren voor werkhervatting in de WW

Multivariaat duurmodel

Om vast te stellen wat de invloed van kenmerken van werklozen is op hun kans op werkhervatting is een multivariaat duurmodel geschat. In dit model kwantificeren we de afzonderlijke invloed van persoonskenmerken en uitkeringskenmerken, waaronder de maximale duur, op de uitstroom naar werk. Tevens onderzoeken we of er een piek in de werkhervatting plaatsvindt in de maand voor en de maand na het verstrijken van de maximale werkloosheidsduur.

We modelleren de kans op uitstroom naar werk. Binnen het duurmodel wordt de kans op uitstroom per dag geschat, gegeven het feit dat een werkloze tot dan toe niet uitgestroomd is (conditionele kans). Werkloosheidsduren waarbij uitstroom wegens andere reden dan werkhervatting plaatsvindt, worden gecensureerd. Dit betekent dat ze meegenomen worden in de analyse maar niet als voltooid worden beschouwd voor werkhervatting. De informatie dat de werkloze tot het moment van uitstroom wegens overige redenen niet is uitgestroomd naar werk, wordt op deze manier meegenomen.

Schattingresultaten zijn weergegeven van een model waarin de duuraafhankelijkheid volgens een Weibull-verdeling gemodelleerd is:

$$\Theta_t = \exp(X\beta) \alpha t^{\alpha-1} \quad (1)$$

Hierin is Θ_t de hazard (conditionele uitstroomkans) op tijdstip t , X persoonskenmerken en α en β parameters die geschat worden.

Alternatieve specificaties met onder meer een flexibele baseline hazard laten soortgelijke resultaten zien. Tot slot is ook nog een model geschat met niet-waargenomen heterogeniteit in de duur, waarbij de heterogeniteit volgens een Gamma-verdeling gespecificeerd is. Ook dit model leidt niet tot wezenlijk andere resultaten.

Voor het volgen van de uitstroomprofielen naar werk na het verstrijken van de maximale werkloosheidsduur is gebruik gemaakt van gegevens uit de polisadministratie. Aangezien we binnen de polisadministratie alleen de maand kennen waarin een dienstverband gestart is, zijn rekenregels gehanteerd voor bepaling van de exacte (fictieve) datum waarop werkhervatting heeft plaatsgevonden.

De schattingresultaten zijn in tabel 4 vermeld. Alvorens in te gaan op de invloed van de maximale WW-duur op de kans op uitstroom naar werk, presenteren we hier kort de resultaten van de overige persoonskenmerken.

Effecten persoonskenmerken

- Vrouwen hebben een iets langere werkloosheidsduur dan mannen.
- Er zijn forse leeftijdseffecten voor werklozen van 55 jaar en ouder. Met name de groep vanaf 60 jaar heeft zeer slechte vooruitzichten. Overigens hebben ook werklozen die jonger zijn dan 24 een langere werkloosheidsduur dan werklozen vanaf 25 tot en met 54 jaar. De kortste werkloosheidsduren worden gevonden in de groep van 25-29 jaar, daarna neemt de werkloosheidsduur voor iedere leeftijdsklasse iets toe.

- Ongeschoolden en werklozen met alleen basisonderwijs komen moeilijker aan een baan. Een hogere opleiding helpt op de arbeidsmarkt. De verschillen tussen MBO/Havo/VWO, HBO en WO zijn echter niet bijzonder groot. Wel hebben werklozen met een van deze opleidingen sneller een baan dan werklozen met een LBO of aanverwante opleiding.
- Van grote invloed op de kans op werk is ook het arbeidsongeschiktheidsverleden van de werkloze. Werklozen bij wie de WW-uitkering samenloopt met een arbeidsongeschiktheidsuitkering (WIA, WAO, WAZ, Wajong) stromen minder snel uit de WW, dan zij die dit kenmerk niet hebben. Ook werklozen die in de afgelopen vijf jaar een arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvingen of voor wie een re-integratietraject is gestart vanuit arbeidsongeschiktheidsperspectief, komen minder makkelijk aan het werk. Werklozen van wie de aanvraag voor een WIA-uitkering is afgewezen (vooral de zogenaamde 35-minners) vormen een groep die zeer moeilijk aan het werk komt. Bedacht moet worden dat deze groep over het algemeen al twee jaar minder of helemaal niet aan het werk is geweest. Overigens kan een werkloze meerdere van bovengenoemde arbeidsongeschiktheidskenmerken hebben; de effecten dienen dan opgeteld te worden.
- De kwartalen van instroom reflecteren de conjuncturele ontwikkeling. Vanaf 2008 verslechtert de situatie op de arbeidsmarkt en neemt de baanvindkans af.
- Naar sector zijn aanzienlijke verschillen. Werklozen die afkomstig zijn uit de bouw of uitzendbranche hervatten het snelst hun werk. Werklozen bij de overheid en in mindere mate gezondheidszorg en onderwijs doen er het langste over om een baan te vinden vanuit de WW.
- Werklozen met een hoger dagloon stromen sneller uit naar werk. Zij zijn blijkbaar aantrekkelijker dan werklozen die voorheen lager betaald werden doordat zij over meer human capital beschikken.

De duurzaamheidsparameter laat een positieve duurzaamheidsparameter zien. Naarmate werklozen langer in de WW zitten, daalt hun kans op uitstroom naar werk.

Effecten van kenmerken van het WW-stelsel

Van het WW-stelsel zijn een aantal kenmerken onderzocht.

Allereerst is gekeken wat de invloed van de duur van het recht op WW is op de uitstroom naar werk. Door het multivariate karakter van het model wordt gecorrigeerd voor verschillen in samenstellingskenmerken (zie tabel 2). Bijvoorbeeld: in de groepen met een hoge maximale WW-duur zitten veel ouderen, voor leeftijd wordt gecorrigeerd zodat de netto invloed van de maximale WW-duur op de gerealiseerde werkloosheidsduur bepaald wordt.

Daarnaast is gekeken of er een piek is in de maand voor en na het verstrijken van de maximale WW-periode. Dit is gedaan door middel van een tijdsafhankelijke indicator-variabele die de waarde 1 aanneemt in geval de werkloze zich in de periode van een maand voor einddatum WW tot een maand na einddatum WW bevindt.

Tot slot is ook een tijdsafhankelijke parameter opgenomen die de invloed op de uitstroom naar werk aangeeft na het verlaten van de WW wegens het bereiken van de maximale WW-duur. Mogelijk ontstaat voor deze groep een grotere inkomensprikkel waardoor zij sneller werk vinden. Het is noodzakelijk hiervoor te corrigeren om de hoogte van de eerdergenoemde piek goed vast te stellen. We maken hierbij geen onderscheid tussen werklozen die wel en niet doorstromen naar de WWB.

Uit de schattingsresultaten (tabel 4) blijkt dat werklozen met een langer maximaal WW-recht ook een groter deel van dat recht gebruiken. Dit treedt met name op bij werklozen die een maximale duur hebben van een jaar of langer. Werklozen die recht hebben op 3-6 maanden WW stromen sneller uit naar werk dan werklozen die maar maximaal 3 maanden werkloosheid hebben.

Rond het verstrijken van de maximale WW-periode is een piek in het aantal werkhervattingen waar te nemen. De kans op werkhervatting ligt in de maand voor en in de maand na het verstrijken van de maximale WW-periode hoger dan in voorliggende perioden. De overgang van WW naar niet-WW na het bereiken van de maximale WW-duur, leidt niet tot een verandering van de uitstroomkans.

Tabel 4 Schattingsresultaten Uitstroomkans (%) naar werk per 3 maanden, instroomcohort 2007

Kenmerk	Parameter	t-waarde
	Constante	6,331
		153,3
Geslacht (man)		
Vrouw	0,158	20,8
Leeftijd (<=24)		
25-29	-0,520	-41,4
30-34	-0,470	-40,2
35-39	-0,397	-38,0
40-44	-0,335	-34,6
45-49	-0,265	-29,0
50-54	-0,023	-2,3
55-59	0,488	40,5
60-64	1,523	68,7
Opleiding (basis)		
VMBO	-0,245	-16,8
MBO/Havo/VWO	-0,392	-28,5
HBO	-0,454	-28,8
WO	-0,400	-20,3
Arbeidshandicap (geen)		
Samenloop	0,884	20,9
AO-uitkering afgelopen 5 jaar	0,576	44,6
WIA-afwijzing	1,099	37,1
Kwartaal van instroom (2007-I)		
2007-II	0,184	13,5
2007-III	0,075	6,0
2007-IV	-0,008	-0,7
2008-I	0,103	8,1
2008-II	0,231	16,7
2008-III	0,209	16,3
2008-IV	0,366	29,2
Sector vorige baan (Industrie)		
Landbouw	-0,167	-8,4
Bouw	-0,547	-30,1
Handel	0,009	0,6
Transport	0,033	1,6
Diensten	0,071	5,1
Uitzendbedrijven	-0,307	-23,7
Gezondheidszorg	0,162	10,2
Onderwijs	0,196	9,6
Overheid	0,436	15,2
Overig	0,095	6,1
Dagloon (logaritme)	-0,084	-10,4
Maximale WW-duur (3 maanden)		
3-6 maanden	-0,150	-8,6
6-12 maanden	0,034	2,1
12-18 maanden	0,203	12,1
18-24 maanden	0,228	13,7
24-38 maanden	0,307	19,5
Piek uitstroom maand voor/na einde WW	-0,300	-18,3
Na WW	0,000	0,00
Duurafhankelijkheid (Weibull)	0,860	287,0

N=262.132, log-likelihood=-754038,2

6 Verwachte effecten

Wat betekenen de gevonden analyseresultaten voor een verkorting van de WW-duur tot één jaar? In dit memo kwantificeren we alleen effecten op de WW. Besparingen op of extra uitgaven aan bijstandsuitkeringen en financiële effecten van een eventueel in te voeren vervolguutkering na de WW-periode van één jaar in de nieuwe situatie laten we dus buiten beschouwing. Daarnaast is ook geen rekening gehouden met (veranderingen in) de duurzaamheid van de werkhervatting en kansen op herinstroom in de WW. Ook indirecte arbeidsmarkteffecten nemen we niet mee. Onze analyse kwantificeert dus slechts een deel van alle beoogde besparingen en houdt geen rekening met een eventuele kostenstijging elders.

Het effect van een verkorting valt uiteen in drie delen. Ten eerste wordt bespaard op uitkeringen die nu langer dan één jaar lopen, het volume-effect. Ten tweede bepalen we het gedragseffect dat zich voordoet doordat werklozen geconfronteerd worden met een korter maximaal recht en in de beschikbare tijd sneller uitstromen doordat ze harder zoeken of eerder een baan accepteren. Tot slot schuift ook de verhoogde uitstroom in werkhervatting vlak voor en na het bereiken van de maximale WW-duur in de tijd naar voren. Vergeleken met de huidige WW bereiken bij een verkorting van de WW-duur immers meer WW'ers de maximumduur.

Volume-effect

Binnen één jaar na instroom is 80,8% van de werklozen uit de WW gestroomd. Uiteraard vallen hier alle WW'ers onder met een maximumduur korter dan één jaar; dit is 40,7% van de totale instroom. Van de resterende 59,3% van de uitkeringen met een maximumduur langer dan een jaar, stroomt ook al twee derde binnen één jaar uit. Het kan daarbij gaan om uitstroom naar werk of uitstroom wegens overige redenen.

Het volume-effect wordt bepaald door uitkeringen die nu langer dan één jaar duren, maar in de nieuwe situatie niet meer betaald hoeven te worden. Het gaat hierbij om 19,2% van de gevallen. De besparing op uitkeringen van deze groep strekt zich uit tot het tijdstip waarop men in het huidige stelsel de WW verlaat door werkhervatting, het bereiken van de maximale WW-duur of om andere redenen. Dit levert een besparing van 34,4% van het totale aantal uitkeringsdagen in de WW op. In geld uitgedrukt komt dit neer op een besparing van 38,4% van de totale uitkeringslasten. Het verschil in uitkeringslasten en uitkeringsdagen wordt veroorzaakt door twee tegengestelde effecten. Werklozen met een langere maximale WW-periode stromen minder snel uit de WW maar hebben gemiddeld genomen relatief een hogere uitkering. Daarnaast vinden werklozen met een hoger dagloon eerder werk dan werklozen met een lager dagloon, gecorrigeerd voor overige kenmerken (zie tabel 4). Dit maakt de lasten van de langer durende werklozen relatief lager. Het eerste effect is groter dan het tweede.

Het volume-effect wordt met name gedragen door werklozen met een slechte arbeidsmarktpositie, die het niet lukt om binnen één jaar de WW te verlaten. Onder hen zijn veel ouderen, zoals de kenmerken in tabel 1 laten zien.

Gedragseffecten door snellere uitstroom

Het gedragseffect van de versnelde uitstroom door verkorting van de WW-duur is berekend door te simuleren met de schattingsresultaten van het multivariate duurmodel (tabel 4). In dit model kwantificeren we de afzonderlijke invloed van persoonskenmerken en uitkeringskenmerken, waaronder de maximale duur, op de uitstroom naar werk. Dit levert een empirische schatting op van de invloed van de maximale duur van de WW op de uitstroomkans naar werk. De uitkomsten van dit model hebben we gebruikt om voor alle individuen met een WW-recht langer dan één jaar de situatie te simuleren van een WW-recht van één jaar. Gemiddeld genomen stroomt een groter deel in de kortere beschikbare tijd sneller uit omdat ze harder zoeken en eerder een baan accepteren. De uitkomsten zijn vermeld in tabel 5.

Het gemiddelde effect van verkorting van de WW-duur is het grootst bij de groep met een maximale WW-duur tussen 24 en 38 maanden. De werkhervattingskans in het eerste jaar stijgt voor deze groep van 53% naar 62% en draagt daarmee voor bijna driekwart bij aan het totale gedragseffect (zie tabel 5). De besparingen in de WW zijn bij deze groep ook groter omdat de besparing op uitkeringsdagen minder snel afgebroken wordt door het bereiken van de maximale uitkeringsduur.

Vergeleken met het totale huidige uitkeringsvolume levert de versnelde uitstroom door verkorting van de WW naar één jaar een besparing op van 11,7% in het aantal uitkeringsdagen. Dit komt overeen met een besparing van 13,9% op de financiële lasten van de WW. Ook hier is de besparing relatief het grootst bij groepen met een hogere daguitkering.

Tabel 5 Uitstroomkans naar werk na verkorting WW tot één jaar

maximumduur WW (maanden)	Uitstroom werk eerste jaar (huidig)	Uitstroom eerste jaar (bij verkorting WW tot één jaar)	Duurverkorting per geval in uitkeringsdagen	Aandeel in gedragseffect
12-18	64 %	70 %	16	12 %
18-24	63 %	70 %	18	14 %
24-38	53 %	62 %	45	73 %

Gedragseffect door piek in laatste maand

Het naderende einde van de WW-uitkering heeft ook een ander gedragseffect. In de eerste maand voor en de eerste maand na het bereiken van de maximale WW-duur vinden, gecorrigeerd voor overige factoren, 30% meer werkhervattingen plaats. De invloed van dit effect is echter zeer gering. Dit komt omdat de omvang van de relevante groep (werklozen met een maximale WW-duur langer dan één jaar, die minimaal 11 maanden werkloos zijn), beperkt is tot 20% van de totale WW-instroom. Daarnaast is de uitstroomkans na 11 maanden al flink gedaald en daarmee de extra uitstroom beperkt. Ten derde treedt de besparing alleen op in de laatste maand van het WW-jaar. Uitgedrukt in WW-uitkeringsdagen is de besparing kleiner dan 0,1% van het totale uitkeringsvolume, zowel in dagen als in geld uitgedrukt.

In tabel 6 hebben we de drie door ons berekende effecten van de verkorting van de WW-duur tot één jaar samengevat. Het totale samengestelde besparingseffect op het uitkeringsvolume ontstaat door vermenigvuldiging van de afzonderlijke effecten en bedraagt 42,1%. In geld uitgedrukt zullen de besparingen ongeveer hetzelfde percentage bedragen bij een ongewijzigde hoogte van de uitkering. Werklozen met een hogere uitkering hebben relatief vaker recht op een langere uitkering maar hun groter menselijk kapitaal versnelt het vinden van werk. Onze analyse heeft betrekking op een turbulente conjunctuurperiode met deels hoog- en deels laagconjunctuur. Bij een aanhoudende laagconjunctuur zal naar verwachting het volume-effect groter worden en het gedragseffect kleiner.

Tabel 6 Verwachte besparingseffecten op het uitkeringsvolume door verkorting WW tot één jaar op basis van huidige WW-patronen

	Uitkeringsdagen	Geld
Volume-effect	- 34,4%	-38,4%
Gedragseffect: versneld tempo werkhervatting	- 11,7%	-13,9%
Gedragseffect: piek rond einde WW	< 0,1%	<0,1%
Totaal van onderzochte besparingseffecten	- 42,1%	-47,0